

בתבונה

בס"ד, גיליון 16 | טבת תשפ"ג | מהדורת ראש חודש | יו"ל ע"י מרכז תבונות - המרכז ללימוד הגמרא

הנר שלא כבה

עם מעט שעווה שבקושי מספיקה לשעה ניתן להדליק דורות שלמים. עולמות נחרבו - אבל הלפיד ממשיך ועובר הלאה מיד ליד. לנצח. // עמוד 3

להרשמה לקבלת הגיליון במייל וכן לקבלת חומרים איכותיים נוספים **לחצו כאן**

צלצולים מהסטנדרד

לכל סטנדר מחובר לחצן חירום. ממש כמו בשדה קרב, יש דרכים רבות לאותת על מצוקות ולקבל מענה מהיר ואפקטיבי מחדר הפיקוד. ומה קורה אם חייל מחליט לעקוף את הכללים ולהסתדר לבדו? לא תמיד התוצאות טובות. לחצני החירום // עמודים 4-5

ארכיון אהרן ברוך ליבוביץ

עילוי כמו פעם

הצצה נדירה וייחודית לעולמם של ראשי הישיבות והפעם: רבינו מרדכי שלמה ברמן זצ"ל // עמוד 6

דבר המערכת

שלום לכם קוראים נכבדים.

כשמרן החזו"א זצ"ל היה מגיע לתלמוד תורה על מנת לבחון את התלמידים שבו, היה מקפיד מאוד שלא לפסוק על אף תלמיד מתלמידי הכיתה. בדיקנות רבה היה עובר מאחד לשני, מציג בפניו שאלה על דין או סברא שנאמרו במרא, אחר כך, מאזין היה בקשב רב לתשובה שנאמרה, לעיתים שותק ולעיתים משלים מעט את דברי התלמיד. מחייך חיוך אבהי רחב ועובר לתלמיד הבא.

תוך כדי השאלות והדין עם התלמידים היה מצליח לעמוד באופן מדויק על מצבו כל תלמיד ותלמיד, על תכונותיו, נטיותיו וצרכיו הנפשיים.

בסיומה של הבחינה, היה משבח את התלמידים, מברכס שיזכו לגדול בתורה ויאירו עיני ישראל בגדולתם, ופונה לפניה צדדית עם מחנך הכיתה. אז היה מפרט באוזניו את אשר ראו עיניו, עינינו של תורה, וכה היה אומר: "תלמיד פלוני נחשל מעט ולכן יש לדרבנו ולנווטו להצלחה. תלמיד פלוני הינו מהיר תפיסה אבל עיונו שטחי מדי ויש לכוונו באפיק הרצוי. תלמיד שלישי נראה כבעל כשרון גדול ואסור להזניחו, אפשר יצמח גדול בישראל. ואילו תלמיד רביעי מופלא בהצטיינותו מן הראוי להשפיע עליו שיצא כל יום ל...טיול ולמשחקים, התמדתו היתירה עלולה להזיק לבריאותו, החיוורון שנסוך על פניו מעיד הרבה" (פאר הדור ח"ב).

ואותו מרן החזו"א עצמו בספרו קטן הכמות וגדול האיכות "אמונה ובטחון" (פ"ד אות י"ד) מציג לנו את אחד היסודות הגדולים בתורת הנפש, וזו לשונו המיוחדת כדרכו: "ואמנם החולי האנושי הוא: **השפלות**.. אין לה מזור בקריאת דברי מוסר, וצריך הבראת נפשו בשורשו ולהרימו מטיט היוון".

כלומר, החזו"א מגלה לנו מהו החולי הנפש הגדול ביותר עלי אדמות, והוא מידת השפלות. כשאדם מרגיש שאינו שווה דבר - דבר - אין לך חולי אנוש מזה בעולם. אבל מיד מציג הוא את התיקון ואומר: "ותיקונו הוא בקניית חכמה", ושם מסביר כי בנפש האדם קיימים מחסנים ריקים המיועדים לחכמה, והאדם משתוקק למלא אותם באוצרות של ידע. וממילא מה שהאדם נמשך לכבוד ותענוגים - אין דבר זה רע, אלא הוא כחלק מטבעו של האדם, ומאחר שכן, מטרתו של המוסר אינו כפי שחושבים ההמונים - לדכא את כח האדם, אלא להיפך לרומם ולגדל אותו באיכות ובכמות.

ובשל כך, האדם מטבע בריאתו נמשך לאהוב ולהעריך את עצמו - ואם נוצרת מציאות או תחושה שהאדם מתנהג בצורה ההפוכה ומבוזה את עצמו, או מרגיש חסר תועלת או חסר חשיבות, זה מראה שפשו שבורה. ואין לך חולי אנוש מזה.

אין הקב"ה דורש מאדם להשפיל עצמו, אלא להיפך, להכיר ביכולותיו, להבין את ייחודיותו, להפנים שהקב"ה לא בראו לחינם. ולשם כך, נדרש האדם לקנות חכמה, ואין חכמה אלא תורה, שרק בה יכול האדם לקבל תמונה אמיתית על יכולותיו ומצבו הנפשי.

וזה הכח הטמון בלימוד התורה - היכולת לקרוע ולהשמיד מסיכות שקריים - אוויליים ולחשוף תחתם פנים אמיתיות. פנים ייחודיות של הלומד. פנים שיתנו משמעות אמיתית לחייו. פנים של לימוד תורה. רק נעריך את עצמינו - כל השאר ייעשה לבד.

בברכת המשך זמן פורה ומלא הערכה עצמית

אביאל אברהם טוויג

טל: 0733-478-474
 (להשיר הודעה בשלוחה מספר 1)
 מלאכת: tvunot@gmail.com

עורך ראשי: הרב אביאל אברהם טוויג
 כותבים: הרב מנחם ריביץ
 הרב יוסף חיים אליהו
 הרב יעקב פישר
 הרב שמואל כריף

למינו לקבלת הגיליון בדואר בתשלום סמלי,
 או למייל בחינם, וכן לתגובות ושאלות ניתן
 לשלוח לדוא"ל עם פירוט הבקשה.
 ניתן להשיג את הגיליון באתרי:

[3] בעומקה של תורה

[4] ביני עמודי

[6] הביאני המלך חדריו

[7] ללמוד ללמד

חבר העניינים

גיליון הבא יצא בס"ד ביום
 ראשון ט"ו טבת תשפ"ג

חז"ר חדש מהיג "תבונות"

אחד מיומך
 אודות מטבס היומך של ילדי
 הקשב על אימך הנאכא
 ואיך נכח אהייל אהם

אופל מיומך כחמי האלף
 ניגן אהשץ ע"י אליהו מיייל אהערכה

נר שמספיק לשעה והמשיך לדלוק • כמה חנוכות היו בעם ישראל? • ומתי נגזר החורבן? •

מגיש:
הרב מנחם רביץ

ימים, חנוכת הבית בידי החשמונאים שהקדישו מחדש את בהימ"ק אחרי שחיללוהו היוונים.

אך כל בתי המקדש ההם, כלו ואבדו מן העולם, גם הבית הזך והטהור של זרובבל ועזרא שהחשמונאים הגיבורים החזירו לו את קדושתו, גם הוא איננו כבר. ואם נשים לב שהבית הזה האחרון קם בזמן שלא היה לישראל שלטון ומלכות ונבנה "לא בחיל ולא בכח, כי אם ברוח ה'", יתברר לנו, שמראש וראשון היתה תעודת הבית ההוא לשמש מרכז התורה לעם ישראל בזמן היותו בשעבוד לעם אחר, ובעקב זה עלה בזמן הבית ההוא ערך התורה בעיני כל ישראל ובעיני העמים פי כמה בראותם תורת ישראל בלי כח השלטון, בלי חיל השומר לראשה, לא בחיל ולא בכח, כי אם ברוח ה' שבה לבד, היא נוחלת נצחון אחר נצחון על כל אויביה מסביב, ולא עוד, אלא, שמתקופת הבית הזה האחרון אנו למדים שקיום התורה אינו זקוק אפילו לקיבוץ גלויות שלם דוקא, שהרי בזמן הבית ההוא רוב מנין ובנין נשארו יושבים בגולה, ובכל זאת היה בית המקדש ההוא עומד וקיים, ותורת ה' ששכנה בו היתה שולטת בכל הארץ.

ולכן כאשר בהמשך הזמן נתרוקן הבית הזה מתעודתו והיא, כאשר באו אחרי כן צאצאי החשמונאים וניצלו את ניצחון אבותיהם הגיבורים למטרות פוליטיות ותחת אשר אבותיהם נלחמו בחירוף נפש בעד התורה ומקדשה עד ששמו אותה לשולטת היחידה בעם ישראל, נלחמו הם, צאצאיהם, בעד השלטון בבית הזה, בעד השלטון בארץ, בעד כיסא המלוכה - אז היו גם ימי הבית הזה האחרון ספורים.

ההיכלות נפלו, החנוכה לעולם עומדת. מלכות חשמונאים כלתה ואבדה מן הארץ, אבל נרות החנוכה, שהאירו לנו, מקדמים אותנו בברכת שלום מדי שנה בשנה, הנרות הללו מזהירים אותנו לשמור את נר מצוה ותורה אור בבתינו בזמן שנר אלוקים כבה בבית ה' ובחיכלות. הנרות הללו באים אלינו מדי שנה בשנה ומביאים לנו ברכת שלום מאבותינו הגיבורים לבניהם שעודם תמימים עם תורת ה' אלוקינו, הם מזהירים ללחום את מלחמת תורת ה' בעוז ובאומץ הלב, לא לפחד מהצרות ולא להתפתות מהטובות, לשאוף תמיד לניצחון גדול של התורה והיא, ולבנות לה מבצר עוז וחוץ בטוח בכל בית ישראל.

ישראלים גדל להיות תלמיד חכם ונודע כהמגיד מקו'ניץ, נאיר גם אנחנו את בתינו בנר מצוה ותורה אור ונמשיך את עבודת החנוכה של החשמונאים למשך השנה כולה, עד שיצא כנוגה צדקת התורה, ועד שנהיה זכאים על ידי העבודה הזאת לחנוכה החמישית והאחרונה, לגאולה השלימה ולהקמת הבית מחדש!

להזמנת הרצאות ושיחות ניתן להשאיר הודעה בטלפון 0733-478-474 בשלוחה 1 או במייל M.TVUNOT@GMAIL.COM

ישראלים היה ילד צעיר וכישרוני שאהב בכל ליבו את לימוד התורה, הוא היה מעביר ימים ולילות בלימוד עד שאביו חשש לבריאותו ולכן קצב לבנו שעה לחזור הביתה, אך ישראלים לא הבחין בשעות החולפות ולמרות רצונו לכבד את אביו היה נמשך בלימודו מעבר לזמן שהוקצב לו. אביו הגה רעיון, כשיגיע ישראלים ללמוד בערב יתן לו נר שמספיק לשעה, כך כשיכבה הנר יחזור ישראלים לביתו. באחד הימים אחר שהתחילו להשתמש באותו הרעיון, לא חזר ישראלים בזמן לביתו, האב חשב שבנו הלך לבית הרב ללבן סוגיא ניגש לשם לקרוא לו, אך ישראלים לא היה שם. הרב ניגש עם האב והגבאי שהצטרף אליהם לכיוון בית הכנסת, כשהגיעו ראו את ישראלים לומד לאור נר קטן, כשקראו לו מיד כבה הנר. אחרי דין ודברים, הבין הרב שמשמים החזיקו את הנר דולק רק כדי לא להפסיק את הילד בלימודו.

הרש"י הירש במאמרו "חמש חנוכות" מפרט ומתאר את ההיסטוריה של העם היהודי מחנוכת אוהל מועד, דרך חנוכת בית ראשון, חנוכת בית שני, חנוכת הבית בימי החשמונאים והחנוכה של ביהמ"ק השלישי במהרה בימינו אמן.

עוד בהיותם בפרדס כשבנו בני ישראל את משכן העדות, מאחורי המדבר נקבע מקום לארון ובארון שני לוחות הברית, והכרובים פורשים כנפים סוככים על כפורת הארון, והיה משכן העדות היכל לתורת ה' שניתנה לישראל בהר סיני. ההיכל הזה נבנה כולו מתרומות העם. העם לבדו בנה את מקדש התורה הראשון. שמחת העם ביום חנוכת היכל התורה הראשון היתה גדולה, הנה יצאו מגלות לגאולה ומעבדות לחירות, ועכשיו נוסף על כל אלה "מרכז התורה" משכן העדות עמד לפניהם.

מיום החנוכה ההוא עברו 486 שנה בהם נדד העם עם המשכן דרך המדבר והירדן בדרכו לארץ הקודש. בארץ התגלגל המשכן בין כמה מקומות עד שמצא משכן התורה את מקומו בירושלים, אז שלמה המלך חגג את חנוכת בית המקדש הראשון, עם ישראל כבר לא היה עם נודד במדבר, ולא עם נכנע ומשועבד, אלא עם שאחרי כיבושי דוד המלך ע"ה ישב במנוחה על אדמתו ללא מחסור, כשבראשו עומד החכם באדם.

מהחנוכה השנייה (של בית ראשון), עברו שוב 480 שנה, ושוב עם ישראל עומדים על הר ציון לחגוג את חנוכת ביהמ"ק השני, אבל בזמן ההוא היתה מצודת ציון חרבה כולה, עיר דוד חרבה למחצה ובית המקדש המפואר של שלמה נשרף כבר לאפר בידי האויב זה שבעים שנה. בית המקדש הזה שבנבנה במסירות נפשו של העם עמד לנכון. מלכי פרס הכירו והודו בה' אלוקי ישראל, שציוה על הבית הזה. הם נשאו חלק בהוצאת בנין הבית וגם לקחו אותן תחת חסותן. והחנוכה הרביעית היא שאנחנו עומדים לחגוג עליה שמונה

שאל תורה

ההיכלות נפלו. החנוכה לעולם עומדת. מלכות חשמונאים כלתה ואבדה מן הארץ. אבל נרות החנוכה, שהאירו לנו. מקדמים אותנו בברכת שלום מדי שנה בשנה. הנרות הללו מזהירים אותנו לשמור את נר מצוה ותורה אור בבתינו

דפדפו כעת לעמוד 8 ותגרמו לבן שלכם להצליח!

האם כל אחד מסוגל ליהנות מלימוד?
האם יש גם לכן שלי יש ייחודיות בלימוד הגמרא?
הוא כל כך רוצה אבל משהו לא ברור חוסם אותו, יש מה לעשות?
הבן שלי חווה הרבה חוויות שליליות, הוא חכם ורוצה, יש דרך לחקו?

התשובה היא: כן! בהחלט!

לחצני מצוקה

חולשה אינה באה בחצוצרות ובתרועות. חולשה היא דבר הקורה בין רגע. לא תמיד יש הסבר מניח את הדעת לסיבתה. ברשותינו היכולת לעבור ימי החולשה והקושי כשאנו שלמים ומחוזקים, רק אם נלחץ על הלחץ הנכון בזמן הנכון.

מגיש:
הרב אביגיל אברהם טוויל
מרכז תבונות

כלים מעשיים לבן עלייה
בימי עמודי ידועים

1 נוף של סטנדרים

בשנה שפשוט לא מתחשק לאפרים לעשות דבר, מלבד להיעלם מעיניהם של חבריו, מכריו וידידיו.

זה כבר תקופה שהוא מנסה להתחבר ללימודו, נאבק בכח ביצר הבטלה העצום שהקב"ה הפקיד בידו, אבל כעת הוא מרגיש שכוח הלוחם שבו-נחלש. האויב נחוש ועשוי מחומר ללא חת. אינו נח ואינו שוקט. ובסופו של קרב תמיד מצליח להוציא את אפרים עם טעם מר של החמצה בפה.

נכון, היו ניצחונות פה ושם, אבל בסך הכללי מרחפת באווירו של אפרים איזו מן תחושה-שגם הניצחונות הללו היו אקראיים, בגדר תנתת שמים, ומשל כך, אין לייחס אותם אליו-אלא לרחמי הקב"ה שבחר לרחם גם על יצור שפל באדם כמוהו.

כעת הוא נחלש, כוחו ממנו והלאה, מותר את חרבו בידי אויבו המושבע, אין לו עוד כח ללחום.

3 לחלום על 'מיטב'

החדר התמלא באור של יום חדש מביא בשורה של רעננות. אך לעיני אפרים היה זה עוד סתם יום של חול חסר משמעות מיוחדת. עוד יום של כישלונות, מלחמות ואבידות. ומשכך, החליט אפרים לעצמו שלא יזיק עוד כמה דקות של שינה מתוקה בתוך פוך נוצות-האווז שאמא קנתה לו מתוצרת פריד המשובחת.

אפרים עשה את שלו, והשעון עשה גם הוא את פועלתו השגרתית. כשאפרים מתעורר בבהלה, ומביט בבוק בשעונו, נפלטה מפיו הקריאה: "היי, כבר עשרה לאחד...". זה אומר שלא רק את שחרית הפסיד אלא גם את השיעור. וברור לו שאם לא יזדרז מהר-יפסיד גם את מנחה.

הוא מתלבש במהירות, מגלגל רצועות שחורות, וממהר חיש לבית המדרש.

ולהוי ידוע שיום שהתחיל שחור, לא במהרה יהפך ללבן. נדרש מאמץ רב בכדי לצבוע קיר שחור בצבע לבן, מבלי להשאיר רושם של שחרות.

עבר יום ועוד יום, ואפרים מוצא את עצמו יותר ויותר רחוק מזהה הקרב של אביו ורבא. הוא בחר לחדול. בקרב הזה יש אחד מנצח, ולאפרים ברור כשמש בצהרים, שזה לא הוא.

לראשונה בחייו מתוודע אפרים למילה הקשה ששמע אודותיה, מילה המתארת מציאות איומה ונקראת בעולם הישיבות בשמה התמים: "משבר".

השמים מתכסים בעבים. גשם מתחיל לטפטף, אפרים במעלה הגבעה של הישיבה הולך ומתרחק. הגשם מרטיב את כל גופו עד לשד עצמותיו, אבל הוא לא מרגיש דבר. גופו מנותק מכל המתרחש. נפשו יוצאת ונכספת ללמוד עוד קטע של גמרא, עוד שטיק'ל שאגת אריה מתוק, עוד סעיף קטן בקצות החושן. אבל נראה שמזלו נדם. אולי לא יצליח עוד לשוב לסוגיית 'מיטב' האהובה שכל העולם ממתין לה בכיליון עיניים כבר ארבעה חודשים... המציאות היה ברורה בעיניו: "אפרים במשבר".

התור לרכבל היה ארוך ומתפתל, המוני אדם עמד זה אחורי זה בהמתנה מורטת עצבים בציפייה להגיע כבר לאטרקציה המיוחלת. אבל נראה שהתור הזה דומה ממש לאורך הגלות, בכל רגע נדמה היה שעומד להסתיים, אבל משום מה עדיין ממאין הוא לפנות את מקומו.

אפרים אף הוא היה מבין הממתנים, אך בשונה מהלחץ ששרר במקום, הוא העדיף ליהנות מהנוף המרהיב שהתפרס לעיניו באופק הבלתי מוגבל של הרים צבועים לבן.

כזה הוא אפרים, תמיד ימצא לעצמו תעסוקה, כזו שתעבור לו להעביר את זמנו בנעימים.

כשלתע הוא מרגיש מישוה דוחף אותו, דחיפה מטלטלת כזו. אפרים טרם הספיק להביט בעיני החצוף, אך את קולו הוא שומע בברור: "אפרים, מה קורה לך? על מה אתה חולם?".

מי זה החצוף הזה? ומאיפה בכלל הוא יודע איך קוראים לי? חשב לעצמו אפרים.

"אפרים, אתה יכול בבקשה לזוז, אני צריך לעבור", נשמע שוב קולו של החצוף. ואפרים חושב לעצמו, לעבור?! להיכן? כולם כאן ממתנים יפה, ורק איזה אחד שכוח שהעולם שלו, בא עם איזו בקשה תמימה-לעבור???

האיש הניח את ידו על כתפי אפרים ואמר בטון המום: "מה איתך? הלו!".

אפרים מביט סביבו המום, ולפתע בין רגע נעלמו כל הרי הלבן הבוהקים, ואת מקומם תפסו המוני סטנדרים חומים בצבע אורן, ובמקום מטיילים עם תיקי גב כבדים וצבעוניים, הוא רואה בחורים צעירים נעים אנה ואנה בתוך אולם מואר ורחב ידיים.

הו, והאיש החצוף שדחף בתור, הוא לא אחר מאשר צביקה, זה שאחראי על החבורה מהוועד שלו. בקיצור, הוא מוצא את עצמו משום מה עדיין בהיכל בית המדרש, בעיצומו של סדר שני... איך זה יתכן?

"אפרים, אתה לא ראתה שאני עומד כאן כבר כמה דקות?" - שאל צביקה הגייג'י בקול של מוכה הלם. אפרים לא השיב, רק הביט בעיניו ופינה עברו את הדרך להיכנס.

2 הלוחם שנכנע

ארוחת ערב הסתיימה זה מכבר, ומרבית הבחורים כבר עזבו את חדר האוכל. הבודדים שעוד נותרו כבר כמעט מסיימים את ברכת המזון ועושים את דרכם לבית המדרש.

אורות חדר האוכל כבו, ורק אחד נשאר בתוך האפילה, מתענג מרגעי ההסתרה, מתעטף במעילו של החושך הסמיך, נעלם מעיני אדם. אולי זה היום היחיד

בזמן וברגע הנכון

לחצן מצוקה תלוי בקיר

אבל, עם כל מה שלא יהיה, אפרים לא יוותר על תפילת מעריב במניין. הוא נכנס לשטיבל' הקרוב. "ברכו את ה' המבורך" - "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" - אפרים עונה ונכנס לחדרון הקטן.

4 אור בשטיבל

התפילה התארכה מהצפוי, כשאפרים כלל לא חש בזמן העובר וחולף. עסוק כל כולו לשפוף את יגונו לפני הבורא שיתן בו כוחות לנצח, ללחום, לקבל באמת מעט טעם אמיתי בלימוד.

"עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן". עיניו של אפרים צורבות ממליחות הדמעות החמות. הרגעים היו של התעלות, אבל אין מה לעשות, מוכרחים לחזור מתי שהוא לעולם העשייה.

הוא סיים את תפילתו והתיישב על הספסל. מישהו התיישב לידו, מניח את ידו על כתפו. אפרים מתעורר כמתוך חלום-זה המשגיח. מה הוא עושה כאן בשעה כזו???

ובלי הקדמות, פתח המשגיח ואמר: "אפרים יקירי. כבר שבוע שאני עוקב אחריך. רואה את מלחמתך הנועזת. מלחמתו של בן תורה אמיתי. ואני גם רואה כי קשה עליך הקרב.

המשגיח של ישיבת קמניץ זצ"ל היה אומר: בכל בית חולים יש פעמון מצוקה מעל מיטת

שמתמיד נצפה בגדולתו, עומד על הסטנדר בעוז כארי, זה שנראה כמי שכבר הספיק לחסל את יצרו הרע-שותף עימו לקרב. הקרב של חייו.

המשגיח נעמד על רגליו, ופנה לצאת, אבל אז נעצר, הביט בעיני אפרים ולחש: "אם אתה מעוניין, אני יכול להיות שותף שלך לקרב. נחלוק בינינו טכסיסים, נשתף זה את זה בניסיונות העבר שלנו. אני מאמין שנוכל לתרום אחד לשני, ובעזרת ה' גם ננצח". המשגיח פנה לדרכו והלך, מותיר אחריו שובל של תקווה.

5 שותף לקרב

ימי ה'משבר' עוברים כמעט על כל בחור ובחור. בכדי לצלוח את הימים המתגרים הללו, חייבים להבין דבר חשוב, לא משנה מה נעשה או מה לא נעשה-כלל אחד נזכור! לא להישאר לבד!

האוייב כוחו גדול כשרואה שאתה בודד. "הפרד ומשול" היתה סיסמתם של לוחמי הרשעה מה שנים. וכאן משתתר הסוד הקטן, זה שעשוי להכריע מלחמות.

ברוך ה' ואכשר דרא ובכל ישיבה ומסגרת שתל הקב"ה לפחות אדם אחד נבון המבין לנפש. שתפו אותו! חפשו לכם שותף לקרב, החליפו טכסיסים. לימדו מניסיונותיהם של אחרים, כי בזה תלוי ניצחוננו או ח"ו נצחוננו. ■

אם אתה משתוקק ליהנות מהלימוד אבל נדמה לך שאין לך את הכוחות

אנחנו יכולים לעזור לך!

פנה כעת למרכז תבונות - ותתחיל להבין עד כמה ההצלחה שלך קרובה

0733-478-474 (הטאר הודעה בשלוחה מס' 1 ונחזור אליך בהקדם)

שער שאפשר למחוק

לאחר איחוסיו, הורה לו החזו"א לערוך ספר חידושים ולהדפיסו עד לחתונה, הסטייפלר בחר את שם הספר "אשר לשלמה", וכתב בעצמו את השער לספר הראשון, כשהוציא רבי שלמה את החלקים הנוספים של ספרו אשר לשלמה, נמנע מלחתום את שמו על השער, כשנשאל על ידי בנו מדוע לא הזכיר את שמו? אמר להם: אני לא חותם על שיק ללא כיסוי, מנין שכתבתי אמת ודברים מדויקים, וכיצד אחתום את שמי? וכשהוסיפו ושאלו מדוע בחלק הראשון כן נדפס שמו? השיב: כיון שהסבא כתב את השער, אי אפשר למחוק את מה שכתב.

עיניו כמזעזע

באחת מדרשותיו של הרב מפוניבז' בפני נדיבים, התמוגג בדבריו ואמר: שזכתה ישיבת פוניבז' המתחדשת בארץ ישראל, שיהיו בה תלמידי חכמים, שאינם נופלים במדרגתם מבחירי תלמידי הישיבות בליטא השרופה, ולא עוד, אלא, שיש לנו עילויים שלא היו כמותם בדרך הקודם, הנה שלומק"ה שלנו, והוא רק בן חמש עשרה, והוא גדול מגדולים וטובים.

"אין מי שאפשר להשוות לך"

"הוא מורם מרובות איש, הוא מוקסם בפליאות חכמתו, בעומק חכמת התלמוד. כאשר פתוח פיו הוא מפיק חנו מכל שומעיו, ומושך אליו עבותות אהבה מכל סביביו, הוא כבר נודע בין החיים באיש מופת, נוסף לחכמתו בתלמוד, משכיל בכל דרכיו, בת שחוק תמידי על שפתיו, ומקבל כל אדם בפנים יפות... מהידועים לנו אין מי שאפשר להשוות לו". שורות אלו הן חלק ממה שכתב עליו החזו"א איש על רבי שלמה בבחרותו. רבי שלמה בענותותו החביא את המכתב ולא הראהו לאיש עד פטירתו.

בחננום אדנו בו

אירע כאשר פעם אמר לו החזו"א קושיא ותירוץ, ושאלו אם יודע הוא, היכן הם כתובים ומי אמרם? השיבו רבי שלמה בשלילה, אמר לו החזו"א, כי בשנתו בלילה שמע אותו ממלמל בשפתיו, והטת את אזנו, ואלו היו הדברים שהקשית ותירצת במהלך השינה.

דת תורה

הרב שך, היה נעזר בו רבות וסמך על פקחותו וישרותו, הוא זכה לאמונו המלא, והשתמש בו לשליחויות עדינות וסבוכות ביותר, בשעה שהרב שך שוחח טלפונית עם גדולי ישראל, ביקש מרבי שלמה שיעמוד לצידו, בכדי לפתור בעיות העלולות להתעורר. סיפר הרב יחזקאל אסחייק, שעשרות פעמים פנה אלי הרב שך באסיפות שונות באנחה, היכן ר' שלמה, הוא היה יכול לעזור לי בנפתולי העניין בו אנו עוסקים.

[הצצה מרתקת ונפלאה לישראל]

הגאון רבי מרדכי שלמה ברמן זצוק"ל ר"י פוניבז' - א' טבת תשס"ה

ייסורין של אהבה

רבי שלמה חלה במחלה שפגעה בשריריו, ובעקבות כך הפסיק למסור את שיעוריו, כיון שהיה קשה לו לדבר, ובהמשך גם כבר לא היה יכול ללכת. בחודש אב תשמ"ה כאשר שכב הסטייפלר על ערש דוויו, הגיע רבי שלמה לבקרו, אמר לו הסטייפלר שנינו זקוקים לרחמים, בוא נגיד פרק תהלים, וכך אמרו את פרק מזמור שיר חובת הבית לדוד... ובדמעות שלישי אמרו... ה' שועתי אליך ותרפאני...

המתבחן שנא היה

כשנשאל הסטייפלר מדוע לא בחן את חתנו בלימוד קודם גמר השידוך? ענה: כולם יודעים שיש מקום בעולם שנקרא ניו יורק, וכי הייתם שם? אלא מכיון שכולם אומרים שיש כזה מקום, לכן ברור הדבר גם לכם, כך גם אני, מנין שר' שלמה הוא למדן? כולם אומרים כך, והמפורסמות אינן צריכות ראייה.

"אני תנחיה ישיבה"

מעשה באו קציני צבא לבקר בישיבה, ורבי שלמה דיבר בפניהם על ערך התורה וחשיבות לומדיה, כשנשאל מהו התפקיד שהוא ממלא בישיבה. ענה אני 'תלמיד הישיבה' כשהעיר אחד מהנוכחים שהוא מראשי הישיבה, הוכרח לתקן את דבריו ואמר אני לומד כאן הרבה, וגם קצת מלמד.

אם דומה הרב למלך

רבי שלמה גדל בילדותו בתל אביב, ולמד בת"ת וישיבת חב"ד בעיר, באותה תקופה, אלו היו המוסדות היחידים של הציבור החרדי בתל אביב, בראשות המוסדות עמד רבי שאול ברוך זצ"ל, שהיה דמות מופת של תלמיד חכם ואיש חינוך, כולו מסירות נפש לתורה. וכשהיה מדבר רבי שלמה על שנות לימודיו בחיידר חב"ד, התעוררו בו רגשי געגועים לנעימות המיוחדת, ולתוכחת המוסר שזכה לקבל מרבי שאול, באותה תקופה נבחן רבי שלמה על כל התניא בע"פ.

כשהראש מתפוצץ מהשיעור

אחד הרשמים החזקים שהשפיעו עליו ביותר היה השיעור הראשון ששמע ממורו ורבו רבי שמואל דובובסקי זצ"ל, לימים סיפר שלא הבין את הנאמר, אבל היה מופעם כולו מהתלהבות והשמחה בשעת השיעור הרגשתי שכולו אומר תורה, וכי השיעור הוא דבר נפלא מאד, ומרוב תשוקה החלטתי להתאמץ ולהבין ולדעת. ופעם אמר שראשו מתפוצץ מהשיעורים של ר' שמואל, הוא שומע ושומע, אך אינו מצליח לרדת לעומק של דברים, כל יום אחר הצהרונים, ניגשתי לרבי שמואל, וביקשתי שיסביר לי שנית את הבנת החידושים, ור' שמואל בטובו, שב והסביר בסבלנות את השיעור, האמת אמר רבי שלמה, שגם אז לא הבנתי ולא ירדתי לעומקם, אבל התענגתי לשמוע את ר' שמואל, בהרצאת הדברים כמו מנגינה נפלאה המושכת את הלב שאי אפשר להתנתק ממנה.

הוא באמת גאון

כשש שנים ישן ר' שלמה בבחרותו בבית החזו"א איש, ולאחר שנתיים במחיצתו של החזו"א והוא אך כבן שש עשרה, אמר עליו החזו"א איש: קשה לאמר על בחור בגיל כזה שהוא גאון, אך הוא 'באמת גאון' הוא עמל ויגע בכשרונותיו העילויים, וחיידש מערכות נפלאות בכל סוגיות הש"ס. רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל סיפר, שידוע כי הספר של החזו"א איש על בבא קמא, הוא בנוסח ישיבתי יותר, וידוע שזה היה ממה שדבר עם רבי שלמה מידי ערב כשבא לישון אצלו.

זיהוי מעלות התלמיד

להוציא את כוחותיהם אל הפועל, וזה כוונת הפסוק "ואתה תדבר אל כל חכמי לב" מה ידבר? יאמר להם: "אשר מלאתיו רוח חכמה" שיאמר להם דבר זה שהם מלאים ברוח חכמה, וכך יעוררם להוציא אל הפועל ויצליחו במלאכתם.

לאור הדברים תפקידנו להוציא את החכמה ואת המעלות הטמונים בלב זולתינו, לגלות את הכוחות החבויים בתוככי הנפש, לעורר את מעלותיו וכישוריו ובכך ניתן את הכח להתגבר על החולשות.

הנה אמרו חז"ל: אין אדם רואה נגעי עצמו, אדם מלא בנגיעות וקשה לו להכיר את עצמו, העצה היא לשמוע את זה מאחרים, אבל צריך לעשות את זה בחכמה, כי אם אחד ילך וישאל את הסובבים, מה אתם אומרים עלי הוא יחשב לחסר טקט ואין לך מחוסר ערך גדול מזה.

על כן התפקיד הוא של המחנך/החונך, למצוא את מעלת תלמידו, זה יכול להיות כששמע ממנו איזה אמירה חכמה, תוך כדי שיחת חברים, או כשענה תשובה מוצלחת במבחן, העקרון הוא לתפוס רגעים מוצלחים ולהנציח אותם, לעשות מזה עסק, להוציא לאור את הכשרון שיצא לאור והתגלה, למנף אותו ולהוביל אותו להצלחה ומכאן ואילך הצלחה גוררת הצלחה.

עצה נוספת להכין רשימת מעלות וכישורים, להתבונן ברשימה ולחשוב, איזה מעלה מתאימה לתלמיד פלוני, ואיזה מהמעלות קיים בתלמיד אחר, איזה כשרון מצטיין בו אלמוני. לאחר מכן יש למצוא את ההזדמנויות לומר להם את מעלתם, אם בהארה במבחן, פתק נחת, כשתלמיד בא לדבר בלימוד, או שואל בשיעור, כמו כן אפשר לעבור באקראי על הסיכומים ולהחמיא על הכתיבה, דרך מעולה מאוד היא להעביר את המחמאה בצורה עקיפה על ידי חבר, למשל: שמעון בא לשאול שאלה, אומרים לו לך תשאל את פנחס, הוא הבין את התוס' יש לו הבנה נפלאה, או יודע להסביר טוב וכו' וכו', וכשהמחמאה עוברת בצורה כזו היא עושה רושם רב.

זכנו ה' לבנים מאירים בתורה ובמצוות. ■

ר' חיים ור' אפרים חברים לצוות בישיבת דרך התורה, נפגשים מדי פעם בחדר רבנים וחולקים חוויות ביניהם, תוך כדי ריענון כוחות עם כוס משקה מהביל וניחוח מעורר השראה, שואל ר' חיים ספק את עצמו ספק את חברו, למה זה, שישנם תלמידים שהזכרת שמם מעוררת אצלו מחשבה על חסרונותיהם, ישנם שהאווירה שהם יוצרים סביבם מסתירה את מעלתם.

אכן! לא משימה קלה היא! אם על עצמינו בשרינו לא תמיד אנו מודעים למעלתנו וכל הערה או משהו שנדמה כהערה, מחשבות של מה אמרו ומה יגיבו, מערערת לנו את יציבות הבטחון האישי, על אחת כמה וכמה שקשה לראות את מעלת האחרים ולגלות את יתרונותיהם, כמה תפילות אנו צריכים שיתן ה' בליבנו לראות כל אחד במעלת חברינו, אבל איך אני מגלה אותם? שואל ר' חיים!

בשורות שלפנינו נעסוק בזיהוי מעלות הזולת / התלמידים, וראשית נקדים כמה ידיעות נחוצות: מעלת ידיעת המעלות, מבוארת היטב בדברי רבותינו: וכך דברי רבינו יונה: "הפתח הראשון הוא, שידע האיש העובד ערך עצמו ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו וגדולתם וחישיבותם וחיבתם אצל הבורא יתברך, וישתדל ויתחזק תמיד להעמיד עצמו במעלה ההיא, ולהתנהג בה תמיד" (שערי העבודה לרבינו יונה או' א). וכך גם הובא במבחר הפנינים (שער בחינת החבורה). באורחות צדיקים (שער האהבה) כתב: "תבחר לחבר מי שיכיר ערך עצמו. ומי שאינו מכיר את עצמו, אין טוב בחכמתו".

עוד ידיעה חשובה מה שמובא בעלי שור (ח"א שער השלישי) לגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, שעיקר מה שצריך לחזק אצל כל אחד זה התכונות הטבעיות שלו ולכלל אחד יש מעלה שבה הוא עולה על כולם.

ידיעה נוספת היא מה שמפרש החת"ס בפרשת תצוה על הפסוק "ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה" על פי דברי חובה"ל, וכך דבריו: בליבות האנשים נטועה חכמה, אם יבוא מי שיעוררם על זה, יוציא המטמון ההוא ויגלה לעין כל, ואם לאו יהיה נעלם, כגרגיר הזרוע שאם יעדר ויצמח ואם לאו ירקב.

והיינו, שיש לאנשים מעלות ותכונות שאינם יודעים אותם וצריך מי שיעוררם לומר להם שיש להם כוחות, לעודדם ולחזקם וכך יוכלו

לתגובות: fy8482355@gmail.com

רוצה לעזור לבן שלך
עיתחיל לראות
כשטח את יכולותיו?

הידעתם??
גם הבן שלך מסוגל להצליח וליהנות מלימוד הגמרא!
אלא שלכל אחד יש גישה ואסטרטגיה ייחודית לו...
הקב"ה ברא כל אחד עם כישורים שאין לרעהו...
אלא ששנים אנו מחפשים אותם ונכשלים
ובינתיים אנו צוברים אכזבות וכשלונות...
ובאמת, ניתן למצוא אותם כבר היום!

דפדפו בעת לעמוד הבא
ותגרמו לבן שלכם להצליח!

הוא
כל-כך
רוצה
להצליח!

אפסרה לעדור לת

שלושת הצעדים להצלחה:

1

אבחון ומיפוי דיסקטי מגיף בגמרא
בו נזהה את חוזקותיו ה'טבעיים' של התלמיד

2

בניית 'תוכנית למידה מותאמת' עפ"י
אישיותו וסגנון לימודו של התלמיד

3

'התאמת' מלווה מקצועי בגמרא
תוך ליווי ומעקב צמוד למשך 3 חודשים

בהכוונת הרב אביאל אברהם טוויל

מאבחן דיסקטי מקצועי בגמרא ומלווה הורים ובחורים מזה כעשר שנים

לרגל ההתרחבות אברכים איכותיים המעוניינים להצטרף להצלחה
יכולים ליצור קשר (מותנה בשיקול דעת ומבחן התאמה)